Mesur Arfaethedig Comisiynydd Safonau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 200-

MESUR gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru i sefydlu Comisiynydd i ymchwilio i gwynion am ymddygiad Aelodau Cynulliad ac i gyflwyno adroddiadau i'r Cynulliad ar ganlyniad ymchwiliadau o'r fath; ac at ddibenion sy'n gysylltiedig â hynny.

Comisiynydd Safonau Cynulliad Cenedlaethol Cymru

1 Y Comisiynydd

(1) Bydd Comisiynydd Safonau ar gyfer Cynulliad Cenedlaethol Cymru (y cyfeirir ato yn y Mesur hwn fel "y Comisiynydd").

(2) Mae'r Comisiynydd i'w benodi gan y Cynulliad.

(3) Nid yw person yn gymwys i'w benodi'n Gomisiynydd os yw'r person hwnnw -

- (a) yn Aelod Cynulliad,
- (b) wedi bod yn Aelod Cynulliad ar unrhyw adeg yn ystod y cyfnod o 2 flynedd cyn y dyddiad y mae'r penodiad i ddod yn effeithiol,
- (c) yn aelod o staff y Cynulliad, neu
- (d) wedi bod yn aelod o staff y Cynulliad ar unrhyw adeg yn ystod y cyfnod o 2 flynedd cyn y dyddiad y mae'r penodiad i ddod yn effeithiol.

(4) Mae'r Comisiynydd i'w benodi am gyfnod o 6 blynedd.

(5) Caniateir i berson sydd wedi dal swydd y Comisiynydd gael ei benodi am gyfnod arall neu gyfnodau eraill (yn olynol neu beidio).

(6) Caniateir ar unrhyw adeg i berson sydd wedi'i benodi'n Gomisiynydd —

- (a) ymddiswyddo drwy hysbysiad a roddir i'r Cynulliad, neu
- (b) cael ei ddiswyddo gan y Cynulliad.

(7) Ni chaniateir i berson gael ei ddiswyddo o swydd y Comisiynydd o dan is-adran (6)(b) oni bai —

- (a) bod y Cynulliad yn penderfynu felly, a
- (b) bod nifer y pleidleisiau a fwrir o blaid y penderfyniad, os caiff y penderfyniad ei basio drwy bleidlais, heb fod yn llai na dau draean o gyfanswm y pleidleisiau a fwrir.

(8) Mae penodiad person yn Gomisiynydd yn dod i ben os bydd y person hwnnw —

- (a) yn dod yn ymgeisydd i fod yn Aelod Cynulliad dros un o etholaethau'r Cynulliad neu dros un o ranbarthau etholiadol y Cynulliad, neu
- (b) yn cael ei benodi'n aelod o staff y Cynulliad.

2 Darpariaeth bellach ynghylch y Comisiynydd

Mae'r Atodlen yn gwneud rhagor o ddarpariaethau ynghylch y Comisiynydd.

3 Penodi Comisiynydd Dros Dro

(1) Pan fydd swydd y Comisiynydd yn wag neu pan fydd y Comisiynydd, am unrhyw reswm, yn methu â gweithredu, caiff y Cynulliad benodi person i gyflawni swyddogaethau'r swydd honno naill ai'n gyffredinol neu mewn perthynas ag unrhyw achos neu ddosbarth o achosion, a hynny hyd at unrhyw amser a bennir gan delerau ac amodau'r penodiad hwnnw; a chyfeirir at berson a benodir felly yn yr adran hon fel y "Comisiynydd dros dro".

(2) Caiff y Comisiynydd a'r Comisiynydd dros dro ill dau gyflawni swyddogaethau swydd y Comisiynydd ar yr un pryd ond mewn perthynas ag achosion gwahanol.

(3) Nid yw person nad yw'n gymwys i'w benodi'n Gomisiynydd yn gymwys i'w benodi'n Gomisiynydd dros dro.

(4) Mae person a benodir yn Gomisiynydd dros dro -

(a) yn cael ymddiswyddo ar unrhyw adeg drwy hysbysiad a roddir i'r Cynulliad;

(b) yn gallu cael ei ddiswyddo ar unrhyw adeg gan y Cynulliad;

(c) yn peidio â sâl y swydd o dan yr amgylchiadau a bennir yn adran 1(8)(a) a (b);

(d) fel arall yn dal y swydd ar unrhyw delerau ac amodau a bennir gan y Cynulliad; a

(e) i'w drin i bob diben (ac eithrio dibenion adran 1), tra bydd yn dal y swydd honno, fel y Comisiynydd.

4 Annibyniaeth y Comisiynydd

Wrth iddo arfer unrhyw swyddogaethau, nid yw'r Comisiynydd i ddod o dan gyfarwyddyd neu reolaeth y Cynulliad.

Swyddogaethau'r Comisiynydd

5 Swyddogaethau'r Comisiynydd

(1) Swyddogaethau'r Comisiynydd yw —

(a) derbyn unrhyw gŵyn bod ymddygiad Aelod Cynulliad, ar adeg berthnasol, wedi methu â chydymffurfio ag un o ofynion darpariaeth berthnasol;

(b) ymchwilio i unrhyw gŵyn o'r fath yn unol â darpariaethau'r Mesur hwn;

(c) cyflwyno adroddiad i'r Cynulliad ar ganlyniad unrhyw ymchwiliad o'r fath; ac

(d) y swyddogaethau eraill a roddir gan adran 6.

(2) Ystyr "adeg berthnasol" yw adeg pan oedd y gofyniad o dan sylw mewn grym ond nid yw'n berthnasol a honnir bod yr ymddygiad o dan sylw wedi digwydd cyn i'r adran hon ddod i rym neu ar ôl hynny.

(3) Ystyr "darpariaeth berthnasol" yw —

(a) unrhyw un o ddarpariaethau'r Rheolau Sefydlog sy'n ymwneud â'r canlynol —

(i) cofrestru neu ddatgan buddiannau ariannol neu fuddiannau eraill,

(ii) hysbysiadau gan Aelodau Cynulliad ynglŷn â'u haelodaeth o gymdeithasau;

(iii) cofrestru neu hysbysu unrhyw wybodaeth arall sy'n ymwneud ag Aelodau Cynulliad neu â phersonau sy'n gysylltiedig ag Aelodau Cynulliad.

(b) unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad sy'n ymwneud â buddiannau ariannol neu fuddiannau eraill Aelodau Cynulliad;

(c) unrhyw God Ymddygiad a gymeradwyir gan y Cynulliad sy'n ymwneud â safonau ymddygiad Aelodau Cynulliad;

(d) unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad sy'n ymwneud â safonau ymddygiad Aelodau Cynulliad; a

(e) unrhyw ddarpariaeth a gynhwysir yn y Rheolau Sefydlog (neu mewn unrhyw god neu brotocol a wneir odanynt) yn unol ag adran 36(6) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p.32).

(4) Nid yw'n berthnasol a ddaeth darpariaeth berthnasol i rym cyn i'r adran hon ddod i rym neu ar ôl hynny.

6 Swyddogaethau eraill y Comisiynydd

(1) Fe gaiff y Comisiynydd (ac os gofynnir iddo wneud hynny gan y Cynulliad mae'n rhaid iddo) roi cyngor i'r Cynulliad —

(a) ar unrhyw fater o egwyddor gyffredinol sy'n ymwneud â darpariaethau perthnasol neu â safonau ymddygiad Aelodau Cynulliad yn gyffredinol,

(b) ar weithdrefnau ar gyfer ymchwilio i gwynion bod Aelodau Cynulliad wedi methu â chydymffurfio â gofynion darpariaethau perthnasol,

(c) ar unrhyw fater sy'n ymwneud â hybu safonau uchel o ymddygiad mewn bywyd cyhoeddus.

(2) Caiff y Comisiynydd roi cyngor i Aelodau Cynulliad ac i aelodau o'r cyhoedd am y gweithdrefnau ar gyfer gwneud cwynion ac ymchwilio i gwynion y mae'r Mesur hwn yn gymwys iddynt.

Ymchwilio i Gwynion

7 Ymchwilio gan y Comisiynydd i Gwynion

(1) Rhaid i'r Comisiynydd ymchwilio i gwynion ac, yn ddarostyngedig i is-adran (3), rhaid iddo ef neu iddi hi gyflwyno adroddiad i'r Cynulliad ar ganlyniad ymchwiliadau, yn unol â'r canlynol -

(a) darpariaethau'r Rheolau Sefydlog; a

(b) unrhyw reolau sy'n ymwneud ag ystyried cwynion yn erbyn Aelodau Cynulliad sydd wedi'u mabwysiadu gan y Cynulliad o dan y Rheolau Sefydlog.

(2) Yn ddarostyngedig i is-adran (1), mater i'r Comisiynydd yw penderfynu pryd a sut y dylid cynnal ymchwiliad a chyflwyno adroddiad ar ei ganlyniad.

(3) Os yw'n ymddangos i'r Comisiynydd, ar ôl iddo ef neu iddi hi ymchwilio i gŵyn -

(a) nad yw'r gŵyn yn cydymffurfio â gofynion unrhyw weithdrefn a ragnodwyd gan y Cynulliad ar gyfer ymdrin â chwynion yn erbyn Aelodau Cynulliad,

(b) nad yw'r gŵyn wedi'i hategu â digon o dystiolaeth i gyfiawnhau rhagor o waith ymchwilio,

(c) na fyddai'r ymddygiad y cwynwyd amdano, pe bai'n cael ei gadarnhau, yn gyfystyr â thorri darpariaeth berthnasol, neu

(d) bod natur y gŵyn yn ddibwys,

caiff y Comisiynydd wrthod y gŵyn yn ddiannod heb gyflwyno adroddiad arni i'r Cynulliad ond rhaid yn hytrach iddo gyflwyno

adroddiad mewn ysgrifen i'r Aelod Cynulliad o dan sylw ac i'r person a wnaeth y gŵyn, gan roi rhesymau dros ei gwrthod.

(4) Ni chaiff adroddiad gan y Comisiynydd i'r Cynulliad ar ganlyniad ymchwiliad gynnwys argymhelliad ynghylch pa sancsiwn a ddylai gael ei orfodi ar yr Aelod Cynulliad o dan sylw, os dylai unrhyw sancsiwn gael ei orfodi o gwbl.

Pwerau Ymchwilio'r Comisiynydd

8 Pŵer i alw am dystion a dogfennau

(1) Yn unol ag adran 9, caiff y Comisiynydd ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson—

(a) bod yn bresennol gerbron y Comisiynydd er mwyn rhoi tystiolaeth, neu

(b) cyflwyno i'r Comisiynydd ddogfennau sydd ym meddiant y person hwnnw neu sydd o dan ei reolaeth,

ynghylch unrhyw fater sy'n berthnasol i ymchwiliad y mae'r Comisiynydd yn ei gynnal o dan y Mesur hwn.

(2) At ddibenion yr adran hon,

(a) cymerir bod person yn cydymffurfio â gofyniad i gyflwyno dogfen os bydd y person hwnnw'n cyflwyno copi o'r ddogfen neu ddarn o'r rhan berthnasol ohoni;

(b) ystyr "dogfen" yw unrhyw beth y mae gwybodaeth wedi'i chofnodi ynddo ar unrhyw ffurf; ac

(c) mae cyfeiriadau at gyflwyno dogfen yn gyfeiriadau at gyflwyno'r wybodaeth a gofnodwyd ynddi ar ffurf weladwy a darllenadwy.

(3) Caiff y Comisiynydd dalu unrhyw lwfansau a threuliau rhesymol i bersonau sy'n rhoi tystiolaeth gerbron y Comisiynydd, neu sy'n cyflwyno dogfennau i'r Comisiynydd, yn unol â phenderfyniad y Comisiynydd.

9 Tystion a dogfennau: hysbysu

(1) Yr unig fodd i ofyniad o dan adran 8 gael ei orfodi ar berson yw i'r Comisiynydd roi i'r person o dan sylw hysbysiad mewn ysgrifen sy'n pennu —

(a) yr amser a'r lle y mae'r person i fod yn bresennol a'r pynciau penodol y mae'n ofynnol i'r person roi tystiolaeth yn eu cylch;

(b) y dogfennau, neu'r mathau o ddogfennau, y mae'r person i'w cyflwyno, erbyn pa bryd ac i ba berson y maent i'w cyflwyno a'r pynciau penodol y gofynnir amdanynt yn eu cylch.

(2) Mae hysbysiad o dan is-adran (1) i'w roi —

(a) yn achos unigolyn, drwy ei anfon yn unol ag is-adran (3) wedi'i gyfeirio at y person yng nghyfeiriad arferol neu gyfeiriad hysbys diwethaf y person neu, os yw'r person wedi rhoi cyfeiriad ar gyfer cyflwyno'r hysbysiad, yn y cyfeiriad hwnnw, neu

(b) mewn unrhyw achos arall, drwy ei anfon felly wedi'i gyfeirio at y person yn swyddfa gofrestredig neu brif swyddfa'r person,

ond dim ond os yw'r cyfeiriad o dan sylw yng Nghymru neu yn Lloegr y caniateir iddo gael ei roi.

(3) Mae hysbysiad wedi'i anfon yn unol â'r isadran hon os yw wedi'i anfon —

(a) drwy wasanaeth post cofrestredig (o fewn ystyr Deddf Gwasanaethau Post 2000 (p.26)), neu

(b) drwy wasanaeth post sy'n darparu ar gyfer cofnodi'r ffaith ei fod wedi cyrraedd pen ei daith drwy'r post.

10 Llwon a chadarnhadau

Caiff y Comisiynydd—

(a) gweinyddu llw neu gadarnhad i unrhyw berson sy'n rhoi tystiolaeth i'r Comisiynydd, a

(b) ei gwneud yn ofynnol i'r person hwnnw dyngu llw neu roi cadarnhad.

11 Braint ac imiwnedd buddiant cyhoeddus

(1) Nid yw unrhyw ofyniad a osodir o dan adran 8(1) yn ei gwneud yn ofynnol i berson ateb unrhyw gwestiwn na chyflwyno unrhyw ddogfen y byddai gan y person hwnnw hawl i wrthod ei ateb neu ei chyflwyno mewn achos mewn llys yng Nghymru neu Loegr.

(2) Nid yw'n ofynnol o dan yr adran hon i berson sy'n gweithredu fel erlynydd mewn achos troseddol ateb unrhyw gwestiwn na chyflwyno unrhyw ddogfen ynghylch sut mae'r system erlyn troseddol yn gweithio mewn unrhyw achos penodol os yw'r swyddog priodol —

(a) o'r farn y gallai ateb y cwestiwn neu gyflwyno'r ddogfen ragfarnu achos troseddol yn yr achos neu y byddai fel arall yn groes i fuddiant y cyhoedd, a

(b) wedi awdurdodi'r person i wrthod ateb y cwestiwn neu gyflwyno'r ddogfen ar y sail honno.

(3) Yn is-adran (4) ystyr "y swyddog priodol" yw —

(a) y Cwnsler Cyffredinol os cafodd yr achos ei gychwyn gan Weinidogion Cymru, Prif Weinidog Cymru neu'r Cwnsler Cyffredinol neu ar eu rhan, a

(b) fel arall, y Twrnai Cyffredinol.

12 Tramgwyddau

(1) Mae person y rhoddwyd hysbysiad iddo o dan adran 9(1) yn cyflawni tramgwydd os yw'r person hwnnw —

(a) yn gwrthod neu'n methu heb esgus rhesymol â bod yn bresennol gerbron y Comisiynydd yn unol â gofynion yr hysbysiad;

(b) yn gwrthod neu'n methu heb esgus rhesymol, pan fo'n bresennol gerbron y Comisiynydd yn unol â gofynion yr hysbysiad, ag ateb unrhyw gwestiwn ynghylch y pynciau a bennwyd yn yr hysbysiad;

(c) yn gwrthod neu'n methu heb esgus rhesymol â chyflwyno unrhyw ddogfen y mae'n ofynnol ei chyflwyno o dan yr hysbysiad; neu

(d) yn mynd ati'n fwriadol i newid, atal, celu neu ddinistrio unrhyw ddogfen o'r fath.

(2) Mae is-adran (1) yn ddarostyngedig i adran 11.

(3) Mae unrhyw berson sydd, heb esgus rhesymol, yn gwrthod tyngu llw neu roi cadarnhad pan fo'n ofynnol iddo wneud hynny o dan adran 10 yn cyflawni tramgwydd.

(4) Os bydd person a gyhuddir o dramgwydd o dan is-adran (1)(a), (b) neu (c) neu o dan is-adran (3) yn cyflwyno tystiolaeth o esgus rhesymol dros wrthod neu fethu, mater i'r erlyniad yw profi nad oedd gan y person esgus o'r fath.

(5) Mae person sy'n euog o dramgwydd o dan yr adran hon yn agored o'i gollfarnu'n ddiannod —

(a) i ddirwy heb fod yn uwch na lefel 5 ar y raddfa safonol,

(b) i gael ei garcharu am gyfnod heb fod yn fwy na thri mis, neu

(c) i'r ddau.

(6) Os profir bod tramgwydd o dan yr adran hon wedi'i gyflawni gan gorff corfforaethol drwy gydsyniad neu ymoddefiad, neu wedi'i briodoli i unrhyw esgeulustod ar ran—

(a) cyfarwyddwr, rheolwr, ysgrifennydd neu swyddog tebyg arall i'r corff corfforaethol, neu

(b) unrhyw berson a oedd yn honni ei fod yn gweithredu yn rhinwedd unrhyw swydd o'r fath,

bydd y person hwnnw, yn ogystal â'r corff corfforaethol, yn euog o'r tramgwydd a bydd yn agored i gael ei erlyn yn unol â hynny.

(7) Yn is-adran (6) ystyr "cyfarwyddwr", yn achos corff corfforaethol y mae ei faterion yn cael eu rheoli gan ei aelodau, yw aelod o'r corff corfforaethol.

13 Cyfyngiadau ar ddatgelu gwybodaeth

(1) Ac eithrio fel y caniateir gan is-adran (2), rhaid i'r Comisiynydd neu staff y Comisiynydd, neu unrhyw berson arall a benodir gan y Comisiynydd beidio â datgelu unrhyw wybodaeth a gynhwysir yn y gŵyn nac unrhyw wybodaeth a roddir iddynt neu a sicrheir ganddynt yn ystod ymchwiliad i'r gŵyn honno, neu at ddibenion yr ymchwiliad hwnnw.

(2) Caniateir i'r wybodaeth hon gael ei datgelu er mwyn —

(a) galluogi neu helpu'r Comisiynydd i gyflawni unrhyw swyddogaethau a osodir ar y Comisiynydd neu a roddir iddo yn rhinwedd unrhyw ddarpariaeth yn y Mesur hwn, neu

(b) ymchwilio i unrhyw dramgwydd neu dramgwydd a amheuir neu eu herlyn.

14 Diogelu rhag achosion difenwi

(1) At ddibenion y gyfraith ar ddifenwi, mae unrhyw ddatganiad a wneir yn unol â dibenion y Mesur hwn—

(a) gan y Comisiynydd; neu

(b) i'r Comisiynydd

o dan fraint lwyr.

(2) Yn is-adran (1), mae i "datganiad" yr un ystyr ag sydd i "statement" yn Neddf Difenwi 1996 (c 31).

15 Darpariaeth drosiannol

(1) Caiff y Cynulliad ei gwneud yn ofynnol i'r Comisiynydd gynnal ymchwiliad i unrhyw gŵyn sydd, ar y diwrnod y daw'r adran hon i rym, wedi dod i law'r Cynulliad, neu'n destun ymchwiliad ganddo neu ar ei ran.

(2) Caiff unrhyw ofyniad o'r fath gyfarwyddo'r Comisiynydd i gymryd i ystyriaeth unrhyw wybodaeth mewn cysylltiad â'r gŵyn a bennir yn y cyfarwyddyd.

(3) Yn ddarostyngedig i unrhyw ofyniad o'r fath, mae unrhyw gŵyn y cyfarwyddir y Comisiynydd i ymchwilio iddi i'w thrin yn yr un modd ag unrhyw gŵyn arall a wneir i'r Comisiynydd.

Cyffredinol

16 Adroddiad blynyddol

(1) Cyn gynted ag y gellir ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol, rhaid i'r Comisiynydd osod gerbron y Cynulliad adroddiad blynyddol ar gyflawni swyddogaethau'r Comisiynydd drwy gydol y flwyddyn honno.

(2) Yn ddarostyngedig i is-adran (3) rhaid i'r adroddiad gynnwys datganiad cryno o wybodaeth sy'n ymwneud â materion a thrafodion ariannol y Comisiynydd wrth gyflawni'r swyddogaethau hynny yn ystod y flwyddyn honno.

(3) Rhaid i'r Comisiynydd gydymffurfio ag unrhyw ofyniad a osodir gan y Cynulliad o ran ffurf yr adroddiad blynyddol ac o ran unrhyw wybodaeth benodol neu ddosbarth penodol o wybodaeth y mae'n rhaid iddo eu cynnwys.

17 Dehongli

(1) Yn y Mesur hwn —

Mae "Aelod Cynulliad" yn cynnwys —

(a) y Cwnsler Cyffredinol hyd yn oed os nad yw'r swyddog hwnnw'n Aelod o'r Cynulliad; a

(b) ac eithrio at ddibenion adran 1(3)(a) a (b), cyn Aelod o'r Cynulliad a chyn Gwnsler Cyffredinol;

ystyr "y Clerc" yw Clerc y Cynulliad;

ystyr "y Comisiwn" yw Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru;

ystyr "Cwnsler Cyffredinol" yw Cwnsler Cyffredinol Llywodraeth Cynulliad Cymru; ac

ystyr "Rheolau Sefydlog" yw Rheolau Sefydlog y Cynulliad.

(2) Mae unrhyw gyfeiriad yn y Mesur hwn at "y Cynulliad" yn gyfeiriad —

(a) at Gynulliad Cenedlaethol Cymru, neu

(b) heblaw yn adrannau 1 a 3, at unrhyw bwyllgor neu is-bwyllgor i'r Cynulliad y dirprwywyd iddo, gan y Rheolau Sefydlog neu o danynt, swyddogaethau sy'n ymwneud â chwynion bod Aelodau Cynulliad wedi methu â chydymffurfio â gofynion darpariaethau perthnasol.

18 Enw byr a chychwyn

(1) Enw'r Mesur hwn yw Mesur Comisiynydd Safonau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2008.

(2) Daw'r Mesur hwn i rym fel a ganlyn —

(a) daw'r adran hon ac adrannau 1, 2 (gan gynnwys yr Atodlen) a 17 i rym drannoeth y diwrnod y cymeradwyir y Mesur hwn gan Ei Mawrhydi yn y Cyfrin Gyngor, a

(b) daw gweddill darpariaethau'r Mesur hwn i rym drannoeth y diwrnod y cyhoeddir hysbysiad o dan is-adran (3).

(3) Rhaid i'r Clerc, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl i benodiad cyntaf Comisiynydd o dan y Mesur hwn ddod yn effeithiol, beri cyhoeddi, mewn o leiaf un papur newydd sy'n cylchredeg yng Nghymru, hysbysiad —

(a) o'r ffaith bod y penodiad o dan sylw wedi dod yn effeithiol, a

(b) o'r ffaith y bydd holl ddarpariaethau'r Mesur hwn (heblaw'r rhai sydd eisoes mewn grym) oherwydd cyhoeddi'r hysbysiad yn dod i rym drannoeth y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad.

ATODLEN

Adran 2

COMISIYNYDD SAFONAU CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

Ei benodi

1 Rhaid i'r Cynulliad wneud trefniadau —

(a) i sicrhau bod unrhyw berson a benodir yn Gomisiynydd wedi'i nodi drwy gystadleuaeth deg ac agored, a

(b) i bennu'r telerau y bydd y penodiad hwnnw, o'i wneud, yn effeithiol odanynt.

2 Caniateir i'r trefniadau y cyfeirir atynt ym mharagraff 1, (ond nid penodi'r person a nodir fel hyn,) gael eu dirprwyo gan y Cynulliad, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, i'r Comisiwn, i un o bwyllgorau'r Cynulliad neu i staff y Cynulliad a chaniateir cynnwys yn y trefniadau hynny bersonau sy'n annibynnol ar y Cynulliad.

Corfforaeth undyn

3 Mae'r person sydd am y tro yn dal swydd Comisiynydd Safonau Cynulliad Cenedlaethol Cymru, yn rhinwedd enw'r swydd honno, i fod yn gorfforaeth undyn.

Dogfennau

4 (1) Mae gosod sêl y Comisiynydd i'w ddilysu —

(a) â llofnod y Comisiynydd, neu

(b) â llofnod unrhyw berson a awdurdodir gan y Comisiynydd at y diben hwnnw.

(2) Caniateir i ddogfen sy'n honni ei bod wedi'i gweithredu'n briodol o dan sêl y Comisiynydd neu ei bod wedi'i llofnodi ar ran y Comisiynydd gael ei derbyn fel tystiolaeth ac, oni phrofir i'r gwrthwyneb, rhaid cymryd ei bod wedi'i gweithredu felly neu wedi'i llofnodi felly.

Tâl

5 (1) Rhaid i'r Comisiwn —

(a) talu i'r Comisiynydd unrhyw gyflog ac unrhyw lwfansau, a

(b) gwneud unrhyw daliadau tuag at ddarparu buddion blwydd-dal ar gyfer y Comisiynydd neu mewn perthynas ag ef,

y darperir ar eu cyfer gan delerau penodi'r Comisiynydd neu o danynt.

(2) Rhaid i'r Comisiwn dalu i berson neu mewn perthynas â pherson sydd wedi rhoi'r gorau i ddal swydd y Comisiynydd unrhyw symiau (os oes rhai) ar ffurf —

(a) pensiwn neu roddion, neu

(b) darpariaeth ar gyfer y buddion hynny

y darparwyd ar eu cyfer gan delerau penodi'r Comisiynydd neu o danynt.

(3) Rhaid i'r Comisiwn dalu unrhyw rwymedigaethau rhesymol y mae'r Comisiynydd wedi'u hysgwyddo'n gyfreithlon —

(a) wrth gyflogi staff,

(b) wrth sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu, ac

(c) mewn perthynas â lwfansau a threuliau personau sy'n rhoi tystiolaeth neu sy'n cyflwyno dogfennau.

(4) Mae symiau y mae eu hangen er mwyn gwneud taliadau o dan is-baragraffau (1) a (2) i'w codi ar Gronfa Gyfunol Cymru.

Staff a gwasanaethau

6 (1) Caiff y Comisiynydd, ar unrhyw delerau a bennir gan y Comisiynydd, benodi unrhyw staff neu sicrhau y darperir unrhyw wasanaethau y mae'r Comisiynydd o'r farn eu bod yn angenrheidiol i helpu i arfer swyddogaethau'r Comisiynydd.

(2) Caiff y Comisiynydd wneud trefniadau gydag unrhyw gorff cyhoeddus neu ddeiliad swydd gyhoeddus, ar unrhyw delerau y bydd y Comisiynydd a'r corff hwnnw neu'r deiliaid swydd hwnnw yn cytuno arnynt, i'r corff hwnnw neu'r deiliaid swydd hwnnw ddarparu unrhyw wasanaethau y mae'r Comisiynydd o'r farn eu bod yn angenrheidiol i helpu i arfer swyddogaethau'r Comisiynydd.

Gwybodaeth Ariannol

7 Rhaid i'r Comisiynydd roi i'r Comisiwn unrhyw wybodaeth am faterion a thrafodion ariannol y Comisiynydd y mae'n rhesymol i'r Comisiwn ofyn amdani i'w alluogi i gydymffurfio ag unrhyw ofyniad a osodir ar y Comisiwn gan gyfarwyddyd a roddir i'r Comisiwn mewn perthynas â'r

Comisiynydd o dan adran 137(1) a (2) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p.32).